

Fiche 4

Hoe maak je sterke leermomenten van voorleesmomenten?

Onderwijsniveau: kleuter lager secundair

Componenten van leesvaardigheid:

Voorbereidende leesvaardigheden: geletterdheid mondelinge taalvaardigheid

Technisch lezen : vlot lezen vloeiend lezen

Begrijpend lezen

Algemene leesvaardigheid

Leesmotivatie

Wat vertelt onderzoek?

Vooral voorleesinterventies met veel interactie zijn succesvol om zowel het luister- en leesbegrip te versterken als het begrip van gerelateerde vaardigheden zoals woordenschat. Dit soort interventies heeft niet alleen een impact op de algemene leesvaardigheid van jonge kleuters, maar ook op die van oudere leerlingen in het lager en secundair onderwijs, en al helemaal als het gaat om leerlingen met een andere thuistaal die de onderwijstaal leren.

Vooral voorleesinterventies die zich niet tot 'de tekst voorlezen' beperken, maar gekoppeld zijn aan andere activiteiten vóór, tijdens of na het voorlezen (activeren van voorkennis, taaldenkgesprekken ...) blijken effectief. Je maakt sterke leermomenten van voorleesmomenten door op die ogenblikken met je leerlingen na te denken over de betekenis van de woorden en van het verhaal. De leerervaring wordt extra versterkt als je je leerlingen daarbij uitnodigt om die betekenis te koppelen aan hun eigen ervaringen, en als je hun de kennis én ruimte biedt om hun eigen mening te geven of te ontwikkelen.

Welke praktijktips horen bij dit antwoord?

- Bereid je goed voor. Kies je voorleesboek of -verhaal zorgvuldig uit en lees het altijd van tevoren. Duid moeilijke woorden en interessante passages aan en noteer de vragen die je gaat stellen. Kies voor prikkelende vragen die leerlingen uitnodigen om diep na te denken en betekenis te geven aan het verhaal.
- Kies voor rijke teksten. Dat zijn authentieke teksten over levensechte, herkenbare thema's. Ze hebben een duidelijke structuur, een origineel taalgebruik en een gevarieerde woordenschat met zowel frequent als minder frequent gebruikte woorden. De inhoud van een rijke tekst is gelaagd en handelt over een breed, universeel thema (liefde, vriendschap, vrede, oorlog, vluchten, water, ...) dat idealiter aansluit bij de beleevingswereld van leerlingen én bij wat relevant is voor jouw lessen.
- Voer vóór, tijdens en/of na het voorlezen taaldenkgesprekken met je leerlingen. In zo'n taaldenkgesprek bouw je samen met de leerlingen aan de betekenis van het verhaal door vragen te stellen. Het gaat dus niet zozeer om vragen waarbij het juiste antwoord vinden vooropstaat (bijvoorbeeld: "Waar woont opa?"), maar over vragen die doen nadenken en helpen om betekenis op te bouwen (bijvoorbeeld: "Wat mag er volgens jou niet ontbreken aan het huis van opa, nu hij op een eiland woont?")
- Modelleer om moeilijke woorden of passages toe te lichten. (*Lees ook fiche 8 'Hoe trek je het leesniveau van je leerlingen op door te modelleren?'*)

Bij de voorbereiding

- Plan bewust in welke activiteit je bij elke voorleessessie opneemt.
- Plan bewust ‘pauzes’ in om een vraag te stellen of om een woord of een interessante afbeelding te bespreken.
- Plan herhaald voorlezen in. Als je een tekst of verhaal verschillende keren aan bod laat komen, begrijpen leerlingen het verhaal immers steeds beter. Varieer daarbij in je aanpak.
- Bouw een duidelijke routine in tijdens de interactie, waarbij iedereen aan de beurt komt.

Vóór het lezen

- Doe aan *preteaching* om achtergrondkennis en woordenschat op te bouwen.
- Activeer voorkennis.
- Stimuleer de actieve betrokkenheid met een luistervraag vooraf, bijvoorbeeld op basis van de kaft, een illustratie of de titel en laat de leerlingen voorspellen.

Tijdens het lezen

- Toon en laat horen hoe jij een verhaal aanpakt en welke verbanden jij legt binnen de tekst of buiten de tekst, met je kennis over de wereld. Modelleer en geef zo een inkijk in je denkproces. Dat doe je door je hardop bedenkingen te maken als: “Hé, waarom loopt Zara nu weg?”, “Ik vraag me af of ...” of “Wie denkt ook dat...?”.
- Stel verdiepende en opbouwende vragen en moedig leerlingen aan om actief deel te nemen aan de interactie.
- Reageer op de eigen inbreng en ervaringen van leerlingen.
- Geef goede taalvoorbeelden, bijvoorbeeld door opmerkingen van leerlingen aan te vullen tot welgevormde zinnen, en door feedback te geven.
- Gebruik afbeeldingen ter ondersteuning.
- Schrijf antwoorden op en maak er een tekening bij. Zo versterk je de koppeling tussen gesproken en geschreven taal.

Na het lezen

- Kom terug op de luistervraag.
- Reflecteer samen op het verhaal.
- Laat het verhaal naspelen en navertellen, bijvoorbeeld aan de hand van notities en tekeningen die je tijdens het lezen nam.

Wil je meer weten over dit onderwerp, neem dan hier een kijkje:

- [Een koffer vol rijke teksten! | Kleutergewijs](#)
- [Fiche voorlezen | KU Leuven](#)
- [Interactief voorlezen het effect op de ontwikkeling van peuters | Kennisrotonde.nl](#)
- [‘Maak van voorlezen een dialoog’ \(p. 32\) in TBU Leer ze lezen \(digitale pdf-uitgave\) | Didactiefonline.nl](#)
- [Praten over boeken en lezen met leerlingen | Lezen in het vmbo](#)
- [Rijke Teksten | De Taalunie](#)

Wil je meer weten over het onderliggende onderzoek, kijk dan zeker naar deze studies:

- Fikrat-Wevers, S., van Steensel, R., & Arends, L. (2021). Effects of family literacy programs on the emergent literacy skills of children from low-SES families: A meta-analysis. *Review of Educational Research*, 91(4), 577-613.
- Fitton, L., McIlraith, A. L., & Wood, C. L. (2018). Shared book reading interventions with English learners: A meta-analysis. *Review of Educational Research*, 88(5), 712-751.
- Toews, S. G., McQueston, J., & Kurth, J. A. (2021). Evaluation of the Evidence Base for Shared Reading to Support Literacy Skill Development for Students with Extensive Support Needs. *Research and Practice for Persons with Severe Disabilities*, 46(2), 77-93.